

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พัฒนาการข้าวยอดเยี่ยมรางวัลมูลนิธิอิศรา อมันตกุล กับการกำหนดบทบาทและแนวทางในการรายงานข่าวเชิงสืบสวนเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน
ชื่อผู้เขียน	มนตรี จุ้ยม่วงศรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการข้าวยอดเยี่ยมรางวัลมูลนิธิอิศรา อมันตกุล กับการกำหนดบทบาทและแนวทางในการรายงานข่าวเชิงสืบสวนเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน” มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ ศึกษาข่าวและการทำข่าวเชิงสืบสวนที่ได้รับรางวัลข้าวยอดเยี่ยมมูลนิธิอิศรา อมันตกุล ตั้งแต่ปี 2515 จนถึงปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์ข่าว การทำข่าว พัฒนาการข่าวเชิงสืบสวน ที่ส่งเข้าประกวดและได้รับรางวัล ให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบกระบวนการการทำข่าวเชิงสืบสวนขององค์กรสื่อ นักข่าวอาชีพในอนาคต โดยเฉพาะเพื่อส่งเสริมบทบาทการทำข่าวเพื่อป้องกันและเปิดโปงการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย การศึกษาใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ 2 วิธี คือ การวิจัยเชิงเอกสารโดยการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่ได้รับรางวัลข้าวยอดเยี่ยมมูลนิธิอิศรา อมันตกุล ตั้งแต่ปี 2515–2556 จำนวน 36 ข่าว และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทำข่าวที่ได้รับรางวัล รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกวดรางวัลข้าวยอดเยี่ยมมูลนิธิอิศรา อมันตกุล รวมจำนวน 42 คน

ผลการวิจัยพบว่า ข่าวที่ได้รับรางวัลข้าวยอดเยี่ยมมูลนิธิอิศรา อมันตกุล ตั้งแต่ปี 2515-2556 จำนวน 36 ข่าว เป็นข่าวลักษณะเชิงสืบสวนทั้งสิ้น และมีส่วนสำคัญในการเปิดโปงและระงับยับยั้งการทุจริตคอร์รัปชันในหลายกรณี ทั้งยังสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางนโยบายกฎหมายและทางการเมืองได้ด้วย ผลการวิจัยชี้ว่าข่าวจากหนังสือพิมพ์คุณภาพ ได้รับรางวัลเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 23 ข่าว ส่วนข่าวจากหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ หรือแนวประชานิยม ได้รับรางวัล 13 ข่าว หนังสือพิมพ์มติชน ได้รับรางวัลข้าวยอดเยี่ยมมากที่สุด จำนวน 11 ข่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ส่งข่าวเข้าประกวดมากที่สุดจำนวน 121 ข่าว ได้รับรางวัลข้าวยอดเยี่ยมจำนวน 7 ข่าว ข่าว “ขังลิ้ม” ที่ได้รับรางวัลครั้งแรกสุด ถูกจัดอยู่ในประเภทข่าวเบาเพียงข่าวเดียว และใช้เวลา 3 วัน ในการนำเสนอข่าวซึ่งส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยชาวอินเดียที่หลบหนีเข้าเมืองที่ถูกขังลิ้ม

นานกว่า 3 ปี ได้รับการปล่อยตัวเป็นอิสรภาพ ส่วนข่าว “คดีประวัติศาสตร์ : บทสะท้อนความล้มเหลวในการป้องกันอุบัติภัยจากสารเคมี” ใช้เวลาในการนำเสนอข่าวยาวนานที่สุด 10 ปี 9 เดือน 25 วัน ทำให้ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากสารเคมีรั่ว ชนะคดีได้รับเงินชดเชยจากภาครัฐ

กระทรวงศึกษาธิการ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานที่ปรากฏอยู่ในข่าวที่ได้รางวัลมากที่สุด แห่งละ 4 ข่าว จากการวิเคราะห์ข่าวที่ได้รับรางวัลพบว่า กลยุทธ์การทำข่าวเชิงสืบสวนในข่าวแต่ละข่าว พัฒนาขึ้นตามความซับซ้อนของประเด็นข่าว และจากการเข้าถึงข้อมูลข่าว ซึ่งจำแนกได้ 3 ส่วน คือ 1.จากการลงพื้นที่ 2.จากการใช้ข้อมูลเอกสารหลักฐาน และ 3.จากการใช้ระเบียบกฎหมายตรวจสอบ

ข่าวประเภททุจริตคอร์รัปชัน พบว่าเริ่มปรากฏในข่าว “ทุจริต รพช.” ที่ได้รับรางวัลในปี 2522 ส่วนการทุจริตของนักการเมือง เริ่มปรากฏในข่าว “เปิดโปงขบวนการไม้ซุงเถื่อน” ที่ได้รับรางวัลในปี 2529 ส่วนการบริหารประเทศรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และรัฐบาลน.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ข่าวที่ได้รับรางวัลเนื้อหาเชื่อมโยงกันหลายประเด็น ได้รับการระบุว่า เป็นการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบาย ที่มีความเชื่อมโยงข้อมูลในต่างประเทศ และเป็นตัวอย่างข่าวเชิงสืบสวนที่สร้างผลกระทบอย่างเด่นชัด

อย่างไรก็ดี มีปรากฏการณ์พบว่า ระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา หนังสือพิมพ์ที่ส่งข่าวเข้าประกวดรางวัลข่าวยอดเยี่ยมมูลนิธิสรา อมันตกุล มีจำนวนลดลง คุณภาพข่าวก็ดูเหมือนลดลงด้วย โดยเฉพาะข่าวทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งได้มีการตั้งข้อสังเกตว่า ปัจจัยสำคัญมาจากข้อจำกัดในการทำงานของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ทั้งปัจจัยด้านธุรกิจ และการแข่งขันของสื่อในยุคปัจจุบัน ที่มุ่งเสนอข่าวฉาบฉวยเร้าอารมณ์ตามกระแส รวมถึงการถูกแทรกแซงจากอำนาจของกลุ่มทุนและอำนาจรัฐ ส่งผลให้หนังสือพิมพ์หลายฉบับต่างปรับเปลี่ยนนโยบายในการนำเสนอข่าวเพื่อความอยู่รอดในการดำเนินธุรกิจ นำเสนอข่าวตามกระแสทั่วไปเป็นหลัก ขณะเดียวกันนักข่าวรุ่นใหม่ก็มีประสบการณ์และทักษะไม่เพียงพอในการทำข่าวเชิงสืบสวนให้มีคุณภาพไม่ถึงขั้นที่จะสามารถส่งเข้าประกวดชิงรางวัลได้

ผลการวิจัยในส่วนการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แสดงให้เห็นว่า ข่าวเชิงสืบสวนมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างมาก เป็นกลไกสำคัญในการตรวจสอบปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างดี ดังนั้น สื่อมวลชนทุกภาคส่วนควรกำหนดคนนโยบายการทำข่าวเชิงสืบสวนร่วมกันให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ตระหนักและให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ในการทำข่าวประเภทนี้มากขึ้น เพื่อป้องกันรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ

Thesis Title	The Development of The Best News Rewards of Isra Amantakul Foundation and The Roles and Guidelines for Making Investigative News Concerning Corruption Issues
Author	Montree Juimongsri
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Pira Chirasopone
Department	Communication Arts
Academic year	2014

ABSTRACT

This research aims to study the investigative news stories that received the best news reward from Isra Amantakul Foundation since 1972 to 2015 totaling 36 news stories. The study using qualitative methods –a documentary or content analysis and in-depth interview the reporters and the stake holders who involved and earned the best news competition totaling 42 persons.

Research results regarding the development of the best news competition reveal that all rewarded news stories are investigative news stories. In addition, the presentation of these investigative news on the newspaper resulted of uncovering and stopping several fraudulence and consumption. Consequently, there were punishments of those people involving certain wrong doing furthermore, some related policies, laws and regulation were also changed to present those wrong doing.

The best news competition shows that from 36 news rewarded there are 23 news stories published in quality newspapers and 13 popular newspapers. Thairath daily newspaper has a largest number of news stories (121 items from totaling 410 items) were sent for the best news competition while Matichon daily newspaper won 23 best news which is the biggest number comparing to other newspapers.

In addition, political news incidents, especially concerned with fraudulence and corruption, occur most frequently in the Education Ministry, the Stock Exchange of Thailand and the Commerce Ministry. These investigative news incidents uncovered the issues and made news coverage through field observation, documentary research and law review looking for any legal violation. The biggest incidents concerning corruption issue that revealed by investigative

reporting are the cases who of in ex-prime minister Thaksin Shinawatra and ex-prime minister Yingluck Shinawatra who involving to some kinds of fraudulent in their governments.

However, findings from content analysis and in-depth interviews show that the quantity and quality of a number investigative news stories recently decrease, especially news about corruption. This phenomenon is due to several limitations in news making such as the news making policy, the intervening from business investors, governmental and political sources, and other social factors.

Moreover, young or junior reporters today lack of training in investigative news reporting and less motivation to do a risky and difficult job investigative reporting. Most media organizations also tries to make them survival in the business industry competition by presenting soft news and sensitive news stories to attract the mass market.

The key informants from the interview suggested media organizations set a concrete newspaper policy to promote reporters conducting quality investigative reporting to protect public interest and get rid of corruption in the country.